

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında Basın Açıklaması

Süper İzinli Torba Talan Yasasını Takiben Yeni Bir Yağma/Talan Torba Yasası Daha Gündemde

Süreç hakkında bilgilendirme

- Kamuoyunda "hobi bahçesi" düzenlemesi olarak bilinen AKP milletvekillerince hazırlanan "**Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**" adıyla hazırlanan yeni Torba [Kanun Teklifi](#) 12 Mart 2026 tarihinde TBMM'ye sunuldu.
- 10'dan fazla kanunda değişiklik öngören Torba Kanun Teklifi 26 Mart tarihinde TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda görüşülmüş ve komisyon 26/03/2026 tarihinde [raporunu](#) tamamlamıştır. Komisyon'daki görüşmeler sonucu teklifin adı "**Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**" şeklinde değiştirilmiştir.
- Tali Komisyonlardan Adalet Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu raporlarını henüz sunmamıştır. TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'na gelen teklif, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda değişiklik yapan yeni bir madde eklenerek neredeyse olduğu gibi kabul edilmiştir. **Anayasa maddeleri ile aykırılıklar barındıran, kanun yapım tekniklerini ve kesinleşmiş yargı kararlarını alt üst eden kanun teklifinin** önümüzdeki günlerde TBMM Genel Kurulunda görüşülmesi beklenmektedir.

Diğer yasama süreçlerinde olduğu gibi muhalefet partisi temsilcileri, demokratik kitle örgütleri ve yasadan etkilenecek tüm yurttaşların görüş ve önerileri dikkate alınmadan kanun teklifi hazırlanmış ve **torba içine 14 yasa da değişiklik sığdırılmıştır**. DSİ taşınmazları, veterinerlik hizmetleri, orman sayılan alanlara ilişkin önemli değişiklikler, eklemeler ve yeni düzenlemelerle isminin hakkını veren tam bir **torba yasadır**.

Siyasal iktidar hukuken orman sayılan yerlerin, **orman sınırı dışına çıkarılması ve ormanların daraltılması amacıyla böylesi bir düzenleme yapmaktadır**. Kanun teklifinin 14. Maddesi ile yaklaşık **129 bin hektar orman alanının kaybedebileceği** öngörülmektedir.

Torba Kanun Teklifi, 6831 sayılı Orman Kanunu'nda yaptığı değişiklikler ile **2/B sorununu yeniden hortlatmak ve süreğenleştirmek istenmektedir**. Bilimin, hukukun ve ormancılık tekniğinin reddettiği bu teklifin yasallaşması telafisi imkânsız zararlar doğuracaktır.

Bu teklife karşı Meclis'in yanı sıra sokakta, meydanlarda, köylerde de mücadele verilmeli, halkımız bilgilendirilmelidir. **Kanun teklifinin Meclis'ten geçmesi durumunda Anayasa Mahkemesine başvurulmalıdır**. AYM'ye başvuru yetkisine sahip ana muhalefet partisi CHP'nin, *Süper İzinli Maden Kanunu* ("işgal yasası") sürecine benzer bir biçimde yetkisini kullanması beklenmektedir. 7554 sayılı "işgal yasasının" AYM'ye götürülmesinde tüm muhalefet partilerinin birlikte davranmasını çok olumlu karşılamıştık. Aynı birlikteliğin, bu Torba Kanun Teklifinin AYM sürecinde de sağlanması gerektiğini düşünüyoruz. Mecliste temsil edilen tüm muhalefet partileri böylesi bir birlikteliği zaten kurumsal olarak sağlamış durumdadır. Üstelik bu kurumsal yapı, ülkemizde çevre, doğa, ekoloji mücadelesi veren 150 kadar örgütün de temsil edildiği bir birlikteliktir. Derneğimiz böylesi süreçlere her zaman katkı ve destek verecektir.

Saygılarımızla,

Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği Yönetim Kurulu, 11 Nisan 2026

Derneğimizin yasa maddelerine ilişkin özet değerlendirmesi

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan ve "*Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*"nin adının kısa tutulmuş olmasına aldanmayın. Torbanın içinde 14 kanun bulunuyor. Teklifin başlığına bakınca; sayıca az ve önemsiz nitelikte değişiklik yapılan kanunların adları yazılmış. Ancak, büyük ve yıkıcı değişiklikler yapılan kanunların isimleri ise kasıtlı olarak gözden kaçırılmaya çalışılmıştır.

Torbaya (kanun teklifine) 30 madde altında birbiriyle alakasız 10 farklı konu sokuşturulsa da **Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği** olarak sadece çalışma ve uzmanlık alanlarımıza giren ilgili maddeleri (**Madde 13, 14 ve 15**) incelediğimiz değerlendirmemiz kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

Torba Kanun Teklifi İlgili Madde	Öngördüğü değişiklikler
Madde 13	Madde gerekçesinde İklim Kanunu'na ve bazı uluslararası sözleşmelere atıfta bulunularak "karbon yutak alanları" oluşturulmasının hedeflendiği belirtilmiştir. Bu amaçla 6831 sayılı Orman Kanunu'na Ek 21. Madde eklenerek "karbon yutak ormanı" uygulaması öngörülmüştür. İlk bakışta, OGM tarafından "yeni" karbon yutak alanları kurulması yükümlülüğü "olumlu" bir adım olarak değerlendirilebilir. Ancak, "kurulmuş ormanların (..) tahsis edilmesi, hazır/yetişmiş ormanların birilerine/özel şirketlere verilmesi anlamına gelmektedir.
Madde 14	Kanun teklifinin 14. maddesiyle 6831 sayılı Orman Kanunu'na eklenmek istenen EK-22. Madde ile, 2/B davalarını kaybedenlere, kesinleşmiş orman kadastro komisyon kararları ve kesinleşmiş mahkeme kararları yok sayılarak, bu arazileri sahiplenmeleri için büyük kolaylıklar sağlanmaktadır. Önerilen madde ile hukuken orman sayılan yerlerin orman sınırı dışına çıkarılması ve ormanların daraltılması planlanmaktadır. Kanun teklifinin 14. Maddesi ile yaklaşık 129 bin hektar orman alanının kaybedebileceği öngörülmektedir.
Madde 15	6831 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen EK-23. Madde ile, bugüne kadar yapılan 2/B çalışmaları keyfi olarak bir kalemde yok sayılmakta ve OGM'ye, kadastro çalışmaları sonucunda orman sınırı dışına çıkarılmayan alanlarda, yeniden 2/B çalışması yapılması görevi verilmektedir. Böylece, 2/B konusu yeniden hortlatılmakta ve süregenleştirilmektedir. Yıllardır yapılan çalışmalar ve yapılan harcamalar bir kalemde heba edilmekte yok hükmünde sayılmaktadır.

Takip eden bölümde, Anayasa ve ilgili kanunlarla çelişen ve aykırılıklar barındıran hususlar özetlenmeye çalışılmıştır:

- 1. Torba Kanun Teklifinin 14. Maddesi, Anayasa'nın 169. maddesindeki "orman sınırlarının daraltılmayacağı" ilkesine aykırıdır.** Anayasa Mahkemesi, bu tür davalarda orman sınırı dışına çıkarılan alan kadar veya daha fazla bir alan, orman tesis edilmek üzere OGM'ye tahsis edildiğinde, "orman alanının azalmayacağı" gibi bir sonuç çıkarmaktadır. Oysa Anayasa'da, alan büyüklüğü olarak ormanların daraltılmayacağı değil "**orman sınırlarının daraltılmayacağı**" ilkesi yer almaktadır. *Ormanların alansal olarak daraltılması* ile *orman sınırlarının daraltılması* çok farklı mefhumlardır. Kanun teklifindeki madde ile **yapılmak istenen tam da orman sınırlarının daraltılmasıdır**. Orman sınırı içinde kaldığı kadastro komisyonu ve mahkeme kararlarıyla kesinleşmiş yerlerin orman sınırı dışına çıkarılması sadece orman daraltılması değil, **orman sınırlarının daraltılmasıdır ve açıkça Anayasa'ya aykırıdır**.
- 2. Torba Kanun Teklifi 14. Maddede yapılan düzenleme ile kesinleşmiş yargı kararları ve kadastro kayıtları etkisiz ve geçersiz kılınmaktadır.** Kesinleşmiş yargı kararlarının yasama yoluyla geçersiz kılınması, **hukuk devleti ilkesiyle çelişir ve açık bir hukuk skandalıdır**. Böyle bir anlayışa göre orman kadastro komisyonlarına ve mahkemelere gerek yoktur. Kesinleşmiş orman kadastrosu ve kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla hukuken orman sayılan taşınmazların, çeşitli nedenlerle "sahibi" olarak nitelenen kişilere ölçüsüzce kolaylıklar sağlanarak verilmesi bir **orman suçu affıdır ve Anayasa'nın ciddi bir ihlalidir**.
- 3.** Geçmişte kesinleşmiş orman kadastrosuna göre orman sayılan ancak tapusu gerçek/tüzel kişilerde kalan yerlerin, **OGM uygun bulursa bedelsiz olarak geçerli kabul edilmesi ve orman şerhlerinin silinmesi, belirli bir kesime ayrıcalık tanınması anlamına gelir ki bu durum Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır**.
- 4.** Yapılmak istenen bu değişiklikler mülkiyet güvenliğini ortadan kaldırmaktadır. Orman **kadastrosu kesinleşmiş alanlarda dahi mülkiyetin tartışmaya açılması**, hukuk devletinin en temel ilkelerinden biri olan "**hukuki öngörülebilirlik**" ilkesine aykırıdır.
- 5. Torba Kanun Teklifinin Genel Gereğe bölümü ile Madde Gereçekleri açıklamaları uyumlu değildir.** Kanun teklifi Madde 13,14 ve 15 temel kanun yapım ilkelerini gözetmemiştir, **mevcut halleri ile kritik etkileri olacak birçok husus açıkta bırakılmıştır**. Örneğin, Torba Kanun Teklifi 14. Maddesi a) fıkrasında "*Gerçek veya tüzel kişiler tarafından idareye başvurulması ve söz konusu başvurunun Orman Genel Müdürlüğüne uygun görülmesi*" ifadesi yer almaktadır. Ancak teklifte, **OGM tarafından uygun görülmeyen tapulu taşınmazlarla ilgili mülkiyet sorununun nasıl giderileceği belirtilmemiştir**.
- 6. Torba Kanun Teklifi 15. Maddesi ile 6831 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen EK-23. Madde, bugüne kadar yapılan 2/B çalışmalarını keyfi olarak bir kalemde yok saymakta ve OGM'ye, kadastro çalışmaları sonucunda orman sınırı dışına çıkarılmayan alanlarda yeniden 2/B çalışması yapılması "görevi" vermektedir.** Böylece, **yıllardır yapılan çalışmalar ve yapılan harcamalar bir kalemde heba edilmekte yok hükmünde sayılmaktadır**.
- 7. Torba Kanun Teklifi 13. Maddesi gerekçesinde, bilimsellikten ve kabul görmüş uygulamalardan habersiz bir biçimde "karbon yutak ormanları" tanımı yapılmıştır. "Karbon yutak ormanları" kavramı teklif edilen madde metninde tanımlanmamıştır.** İlgili yasalardaki tanımlar bölümünde yer almayan bir kavram için yönetmelik geliştirmek gibi mevzuatı karmaşık hale getiren bir yaklaşım izlenmiştir. Bu uygulama ile **hazır/yetişmiş ormanların özel şirketlere tahsis edilmesi öngörülmektedir**. Bu tahsis uygulaması, açıkça **ormanların özelleştirilmesi anlamına gelmektedir ve Anayasa'nın 169. Maddesine aykırıdır**.
- 8. Torba Kanun Teklifi 13. Maddesi ile OGM, mevcut ormanlardan şirketlere karbon yutak ormanı tahsis etmeyi planlamaktadır.** Bu durum ekosistem bütünlüğünü bozacağı gibi orman köylülerinin zati ihtiyaç, zati yakacak gibi yasal haklarını ortadan kaldıracaktır. **Bu durum da Anayasa'nın 170. Maddesine aykırıdır**.

- 9. Torba Kanun Teklifi 13. Maddesine göre** karbon yutak ormanı uygulamasının sahipli arazilerde de kurulabileceği öngörülmektedir. Ancak, Orman Kanunu Madde 1-k fıkrası uyarınca sahipli arazilerde karbon yutak ormanları kurulamaz. **Sahipli arazilerde bu tür ormanlar kurulması 6831 sayılı Kanun'a aykırıdır.**
- 10.** OGM ve diğer ilgili tüm kurumlar, sera gazı azaltımında kıymeti kendinden meçhul *karbon kredisi* eldesinde **"ilave katkı-özgün katkı" (additionality)** ilkesini gözden kaçırmıştır. **Bu ilkeye göre, kurulu ormanlar karbon kredisi eldesine konu olamazlar.** Bu durum, kanun yapıcıların ve ilgili kurumların konuya hakimiyetini göstermesi açısından ibret vericidir. Bu düzenleme, sera gazı azaltımına ilave bir katkı sunmadığı gibi İklim Kanunu ile bu kanun kapsamında İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına nihai onay için sunulan [taslak yönetmeliklerin](#) ilgili maddeleri ile doğrudan çalışmaktadır.

AKP milletvekilleri tarafından Meclis'e sunulan torba kanun teklifinin 13.,14., ve 15. maddeleri Anayasa'ya aykırıdır, temel evrensel hukuk kurallarına, etiğe/ahlaka, devlet yönetimi ciddiyetine aykırıdır ve geri çekilmelidir.

Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği Yönetim Kurulu,

11 Nisan 2026

Torba Kanun Teklifine İlişkin Geniş Değerlendirme

Kanun teklifine ilişkin özet değerlendirme aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır¹:

Bölüm 1. Genel değerlendirme

Bölüm 2. Maddelere ilişkin değerlendirmeler

- Madde 13 ile Orman Kanunu'nda yapılması planlanan değişikliklerle ilgili değerlendirme
- Madde 14 ile Orman Kanunu'nda yapılması planlanan değişikliklerle ilgili değerlendirme
- Madde 15 ile Orman Kanunu'nda yapılması planlanan değişikliklerle ilgili değerlendirme

Bölüm 3. Ek notlar

¹ Kanun teklifinde “hobi bahçelerini” ilgilendiren hükümler (Madde 24) de bulunmaktadır. Özellikle son 10 yılda tarım alanları, “hobi bahçeleri” adı altında yasalara aykırı olarak hızla yapılaşmaktadır. Bu yerlere kamu kurumu ve kuruluşları tarafından elektrik ve doğalgaz aboneliği sağlanmıştır. Madde 24, 5403 sayılı yasaya ekleme yaparak tarım arazileri üzerinde yasaya aykırı yapılara ve eklentilerine elektrik, su, doğalgaz aboneliği yapan kamu kurum ve kuruluşlarına ceza ve para cezası verilmesi öngörmektedir. Bu yerler, yol yapımı ve asfalt kaplama yapılmıştır. Tarım alanları üzerine yasaya aykırı yapılara, yasaya aykırı biçimde elektrik, su, doğalgaz gibi altyapıları yapanlara para cezası uygulaması yeterli değildir. Sorumlu kuruluş yetkililerinin yargılanması, tesislerin ortadan kaldırılması zorunludur. Bu uygulama tarım alanlarını tehlikeye atmakta ve gıda güvenliğimizi yok edebilecek boyuttadır. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 4 Nisan 2026 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik” sorunun yönetimi için olumlu bir ilerleme sayılabilecektir.

Bölüm 1 - Torba Kanun Teklifi Genel Değerlendirmeler

Torba Kanun Teklifi değerlendirmesinde, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'nda görüşülüp değiştirilen [teklif metni](#) dikkate alınmıştır.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'ndaki görüşmeler sonucu Kanun Teklifi'nin adı "*Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*" şeklinde değiştirilmiştir.

Torba Kanun Teklifinin değiştireceği 14 kanun aşağıda listelenmiştir:

Kanun teklifi ilgili madde	Değiştirdiği Kanun
Madde 1	11/6/1936 tarihli ve 3039 sayılı Çeltik Ekimi Kanunu
Madde 2,3,4	8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisarı Kanunu
Madde 5 ve 6	24/3/1950 tarihli ve 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Kanunu
Madde 7,8,9,10	18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun
Madde 11,12	9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun
Madde 13, 14 ve 15	31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu
Madde 16	4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu
Madde 17	16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun
Madde 18, 19, 20	4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanunu
Madde 21	3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun
Madde 22	MADDE 22- 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu
Madde 23,24 ve 25	3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu
Madde 26 ve 27	11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu
Madde 28	19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun (2/B Kanunu)
Madde 29 ve 30	Yürürlük ve yürütme maddeleri

Torba yasa teklifi sürecinde, bilimsellikten uzak ve mevcut düzenlemelerin ayırında olmayan özensiz bir kanun yapım süreci işletilmiştir.

Torba teklifte yer alan maddelerin bir kısmının, idare hukukunun temel ilkelerini de işlemez hale getirdiği görülmektedir. Böylesine "eksik ve yanlış" bürokratik süreçler sonucu alınacak kararlar nedeniyle oluşacak tüm kamusal zararlardan, iş kazalarından ve çevre felaketlerinden başta OGM olmak üzere teklifte imzası bulunan milletvekilleri sorumlu olacaktır.

Torba Kanun Teklifi hukuken orman sayılan alanlarla ilgili **büyük talanlara zemin** hazırlayacak, Anayasa'ya ve mevzuata aykırı olarak **ormanlarımızı ticari meta haline dönüştürecek** ve **ormanlarımızın özelleştirilmesine yol açacak nitelikte**, son derece tehlikeli hükümler içermektedir.

Mevzu bahis Torba Kanun Teklifi ile yandaş sermayeye yeni yağma kapıları açılmakta ve özünde **orman suçu olan eylemlere bir tür "af" getirilmekte** ve hatta suç işleyenler ödüllendirilmekte, evrensel temel hukuk kuralları alenen çiğnenmektedir. Böylesine fütursuz adımlar, bir yandan da seçim yatırımı olarak hesaplar yapıldığı ve belirli bölgelerde servet aktarımı planı olduğu izlenimini güçlendirmektedir.

Torba Kanun Teklifi, 6831 sayılı Orman Kanunu'nda yaptığı değişiklikler ile **2/B sorunu yeniden hortlatmak** ve **süreğenleştirmek istenmektedir**. Bilimin, hukukun ve ormancılık tekniğinin reddettiği bu teklifin yasalaşması telafisi imkânsız zararlar doğuracaktır.

Torba Kanun Teklifi Madde 14 ile ilgili ise özel bir durum söz konusudur. Kanun Teklifi Madde 14'te uygulama dışı tutulacak taşınmazlar sıralanmıştır. Buradaki tüm istisna tutulan taşınmazlar dikkate alındığında, söz konusu kanun maddesinin çıkarılma gerekçesinde

"Orman olarak sınırlandırılan veya kadastro tespitleri davalı olan özel mülkiyete konu taşınmaz sayısı yaklaşık 80.000 adet olup bugüne kadar 49.000 adet parsel dava açılmış, kalan 31.000 adet parsel için de dava açılması öngörülmektedir. Vatandaşların açacağı tazminat davaları ile birlikte açılacak toplam dava sayısı 80.000 adet olarak tahmin edilmektedir. Orman olarak sınırlandırılan veya kadastro tespitleri davalı olan özel mülkiyete konu toplam alanın 129.000 hektar olduğu tahmin edilmektedir."

şeklinde belirtilen mülkiyet sorunu oluşturan parsellerin çok büyük kısmının Madde 14 ile getirilmek istenen uygulama kapsamı dışında kaldığı, hatta orman sayılan alanlarla mükerrer olan parseller içerisinde alan bakımından en büyük payın *Kamu Orta Malları Kütüğüne* **mera vasfıyla** kayıtlı olan tapulu parsellerin olduğunu söylemek abartı olmayacaktır.

O zaman bu kanun düzenlemesi ile mülkiyet sorunlarının çözümlenmesi gibi bir hedefin olmadığı. Anayasa'ya açık bir şekilde aykırı olduğu bilindiği halde şehir çeperlerinde ve özellikle **Ege ve Akdeniz gibi kıyı bölgelerindeki arazi rantı yüksek ormanların "peşkeş" çekilmek suretiyle "yağmalanmasının" amaçlandığı akıllara gelmektedir.**

Aksi bir düşünce olsa idi yürürlükteki 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Ek Madde 15. Maddesinin ilk cümlesindeki *"orman sınırları dışında"* ifadesinden sonra *"veya içinde"* şeklinde, *"orman olarak kullanılmasında yarar görülen taşınmazlara"* ifadesinden sonra *"ve orman sınırları içerisinde kalan taşınmazlara"* şeklinde birkaç sözcük eklenmek suretiyle bahsedilen "sorunların" tamamı çözülebilirdi. (Önerimiz için bakınız Bölüm 2 - Madde 14 Değerlendirmesi)

Kamusal varlıklar bilinçli ve sistematik bir şekilde yok edilmektedir!

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de siyasal iktidarların en büyük amacı, kamu yararı ve çevresel zararlar pahasına sermayeye (özellikle yandaş sermayeye ve yabancı sermayeye) yeni yatırım alanları açmaktır. Bu niyetler özellikle son yıllarda giderek daha da fütursuzlaşmaktadır.

Siyasal iktidarın sadece son bir yıl içerisinde gerçekleştirdiği yasama faaliyetleri, böylesi kötücül girişimlerin rastlantısal değil son derece bilinçli ve sistematik yapıldığını göstermektedir:

- 7554 sayılı "İşgal" Kanunu ya da süper izin yasası (Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun No. 7554)
- 7576 Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 05/03/2026 tarihli ve 33187 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Ülkemiz ormanlarını ve doğal varlıklarını sermayeye peşkeş çekme düzenlemeleridir.

Adeta doğaya ve doğal-kamusal varlıklara "hınc" beslenmektedir dense yeridir. Bu uğurda başta Anayasa olmak üzere koruyucu hükümler içeren mevzuat ve uygulamaların yok sayılmasında, yeni yasal düzenlemelerle mevzuatı karma karışık hale getirmekte hiçbir çekince görülmemektedir.

Meclise gelen bu son torba kanun teklifi de aynı içeriktedir ve gözlemediğimiz kadarıyla son da olmayacaktır. Bu kanunların ortak özelliği doğal ekosistemlerin yıkımı ya da yok edilmesi, metalaştırılması ve piyasalaştırılması, özelleştirilmesi ve sermaye tarafından talan/işgal edilmesidir.

Ülkemizin her türlü doğal ve kamusal varlığı, uzunca bir süredir sermayeye "yem" olarak görülmektedir. Servet biriktirmek, iktidar alanını genişletmek ve seçim dönemleri öncesi taban kazanmak için kamusal varlıklar gözden çıkarılmış, kırsal hayat ve geçim kaynakları geri dönüşü olmayan tahribata maruz kalmıştır ve kalmaya devam etmektedir.

Ekonomik ve toplumsal refah göstergeleri ile çevre/halk sağlığı/toplum esenliğine dair mevcut durum ortadadır. Siyasal iktidar ne kamusal varlıkları ne de işçileri, emekçileri, köylüleri, esnaf ve sanatkârları ve emeklileri zerre kadar umursamamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan ve "*Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile Çeltik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*"nin adının kısa tutulmuş olmasına aldanmayın. Torbanın içinde 14 kanun bulunuyor. Teklifin başlığına bakınca; sayıca az ve önemsiz nitelikte değişiklik yapılan kanunların adları yazılmış. Ancak, büyük ve yıkıcı değişiklikler yapılan kanunların isimleri ise kasıtlı olarak gözden kaçırılmaya çalışılmıştır.

Bölüm 2 - İncelenen Maddelere İlişkin Değerlendirmeler

Madde 13 Değerlendirmesi

Madde gerekçesinde İklim Kanunu'na ve bazı uluslararası sözleşmelere atıfta bulunularak "karbon yutak alanları oluşturulması"nın hedeflendiği belirtilmektedir ve bu amaçla 6831 sayılı Orman Kanunu'na Ek 21. madde eklenerek "karbon yutak ormanı" uygulaması öngörülmüştür.

İlk bakışta, OGM tarafından "yeni" karbon yutak alanları kurulması yükümlülüğü "olumlu" bir adım olarak değerlendirilebilir. Ancak, "kurulmuş ormanların (..) tahsis edilmesi, **hazır/yetişmiş ormanların** birilerine/özel şirketlere verilmesi anlamına gelir. Yasa tasarısı teklifi metninde, hangi nitelikteki ormanların kimlere tahsis edilebileceğine dair açık bir hüküm yer almamaktadır. Eğer kastedilen, ulusal veya uluslararası zorunlu ve gönüllü sera gazı emisyonu ticareti uygulamalarında yer alan yerli ve yabancı özel şirketler ise (ki gerekçe bölümündeki açıklamalardan öyle olduğu anlaşılıyor) bu tahsisler, açıkça ormanların özelleştirilmesi anlamına gelir ve kesinlikle Anayasa'nın 169. Maddesine aykırıdır.

Orman Kanunu'na eklenecek yeni ek madde: Ek Madde 21

Torba yasa teklifi MADDE 13 ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'na aşağıdaki ek madde eklenmesi öngörülmüştür.

"EK MADDE 21- Küresel iklim değişikliğiyle mücadeleye katkı sağlamak ve ormanların sera gazı tutum kapasitesini artırmak maksadıyla Orman Genel Müdürlüğü **karbon yutak ormanları kurar, bedel almak suretiyle kurdurur** veya **kurulmuş ormanların** tesis maliyetinden az olmamak ve karbon piyasası rayiç bedeli tahsil edilmek kaydıyla tahsis eder, yönetir ve işletir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili tanım, şekil, şart ve esaslar İklim Değişikliği Başkanlığının görüşü alınarak yönetmelikle düzenlenir.

"Karbon yutak ormanları" kavramı teklif edilen maddede özellikle tanımlanmamıştır. İlgili yasalardaki tanımlar bölümünde yer almayan bir kavram için yönetmelik geliştirmek gibi mevzuatı karmaşık hale getiren bir yaklaşım izlenmiştir.

Torba yasa teklifindeki 13. Maddenin gerekçesinde muğlak bir Türkçe ile karbon yutak alanları şu şekilde tanımlanmıştır:

"... Karbon yutak ormanları; Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında özgün değer sağlama bakımından, optimum karbon tutumu ve/veya karbon kredilendirilmesi amacıyla planlanan ve yönetilen, kamu kurum ve kuruluşları ya da gerçek ve tüzel kişiler tarafından devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlarda veya sahipli arazilerde tesis edilecek **ormanlık alanlardır.**"

Bu tanımlama sadece madde gerekçeleri bölümünde yer almakta ve önerilen Ek Madde 21 metninde yer almamaktadır. Bu tanımın ek madde metninde yer aldığı varsaydığımızda bile mevcut mevzuata aykırı bir durum söz konusudur. 6831 sayılı Orman Kanunu'nda ve diğer ilgili mevzuatta "karbon yutak ormanı" diye bir kavram ve dolayısıyla da tanım yer almamaktadır. 6783 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da da böyle bir tanım ve görev yer almamaktadır. Benzer şekilde 6831 sayılı Orman Kanunu ve diğer ilgili düzenlemelerin hiçbirinde "ormanlık alan" diye hukuki bir kategori yoktur. Torba yasa teklifi ile yeni bir kategori olan "ormanlık alanlar" ifadesi

yürürlükteki uygulama ile çelişkiye düşmüştür. Böylesi oldu bittiler mevzuatı karma karışık hale getirmektedir.

6831 sayılı Orman Kanunu 1-k maddesine aykırı olarak EK 21. Madde getirilmek istenmektedir. Teklif edilen düzenlemeyle, karbon yutak ormanının sahipli arazilerde de kurulabileceği öngörülmektedir. Sahipli arazilerde bu tür ormanlar kurulması ise 6831 sayılı Kanun'a aykırıdır.

2020 yılında (Ek: 28/10/2020-7255/3 md.) yine aynı siyasal iktidar tarafından Orman Kanunu Madde 1'e eklenen k fıkrası uyarınca "Orman sınırları dışında olup, alan büyüklüğüne bakılmaksızın **sahipli arazilerde**, ekim ve dikim yolu ile yetiştirilen her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler, orman sayılmaz." hükmü gereğince, sahipli arazilerde karbon yutak ormanları kurulamaz.

Öyle anlaşılıyor ki bu fıkradan haberleri yoktur ya da orman sayılmayacak alanları azaltmaya kıyamamışlardır. Sonuç olarak bir mevzuat karışıklığı daha yaratılmaktadır. Bu durumda, geriye sadece **devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlar ve ormanlar** kalmaktadır. Böylesi bir durumda ise devlet ormanlarının "tahsisi" ile ormanların özelleştirilmesi amaçlanmaktadır tespiti yerinde olacaktır.

Anayasada ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nda belirtilen "Kamu Yararı" olmayan uygulama için orman sayılan alanlardan izin verilemez. Anayasa'nın 169. maddesi ve 6831 sayılı Orman Kanunu, Devlet ormanlarının mülkiyetinin devrini yasaklamakta ve bunların işletilmesinin özel teşebbüse devredilemeyeceğini hükme bağlamıştır.

Endüstriyel ağaçlandırma "deneyimi" tekrarlanmamalıdır!

Öte yandan yeni kurulacak karbon yutak ormanlarının nerelerde kurulup kurulamayacağı belirsizdir. Bu tür yaşamsal öneme sahip konular yönetmeliğe havale edilmiştir.

Pratikte öncelikle var olan ormanların karbon yutak ormanı olarak şirketlere devredileceğini kestirmek bir kehanet olmayacaktır. Bu konuda, yakın geçmişte yaşadığımız endüstriyel ağaçlandırma/plantasyon uygulamalarını örnek gösterebiliriz. Endüstriyel ağaçlandırmalar, orman sayılmayan yerlerde de yapılabilecek iken, tüm uygulamalar en verimli ve biyolojik çeşitlilik açısından zengin doğal orman ekosistemlerinde yapılmış ve doğal ekosistemlerimiz monokültür ağaç tarlalarına dönüştürülerek doğal ormanlarımızın azalmasıyla sonuçlanmıştır. (Böylesine yıkıcı uygulamalar, sadece OGM tarafından hazırlanan bir tebliğe dayandırılmıştır.)

Karbon yutak ormanı uygulaması ile ilgili tanım, şekil, şart ve esasları kim hazırlayacak?

Torba Kanun Teklifi metni öylesine özensiz hazırlanmıştır ki yaşamsal öneme sahip konular yönetmeliğe bırakılmış ve söz konusu yönetmeliği kimin ya da hangi kurumun hazırlayacağı da belirtilmemiştir. OGM yetkilileri kendilerini bu konuda yetkin görmemiş ya da kendi başlarına iş almak istememiş olacaklar ki "karbon yutak ormanı uygulaması ile ilgili tanım, şekil, şart ve esaslar İklim Değişikliği Başkanlığının görüşü alınarak yönetmelikle düzenlenir" demekle yetinmişlerdir. OGM'nin ülkemizin iklim hedeflerine erişmesi için asıl yapması gereken var olan ormanlarımızı korumak ve 2030&2035 yılları için ormanlardan yapılacak kesimlere dair azaltım hedeflerini açıklamaktır.

Torba yasa teklifi, mevcut ormanların karbon piyasası bedeli üzerinden özel kuruluşlara tahsisine imkân tanımaktadır.

Ağaçlandırma çalışmalarıyla yeni orman alanları oluşturmak OGM'nin asli ve yasal görevi ve sorumluluğudur. OGM, mevzuatı gereği zaten ağaçlandırma yetkisine sahiptir. Ancak bu teklif, mevcut ormanların karbon piyasası bedeli üzerinden özel kuruluşlara tahsisine imkân tanımaktadır.

Anayasa'nın 169. Maddesi hükümleri açıktır: **"ormanlar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır ve devletçe yönetilir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz."**

Ormanların ticari bir meta haline getirilerek şirketlere tahsisi, mülkiyetin devri niteliği taşımasa bile "yönetim yetkisinin" devri anlamına gelebileceği için anayasal "devlet eliyle yönetim" ilkesiyle çelişmektedir.

Şirketler, yeni orman kurmak yerine *karbon sertifikası* üretmek için mevcut verimli ormanlara yönelecektir. Bu durum ekosistem bütünlüğünü bozacağı gibi orman köylülerinin zati ihtiyaç, zati yakacak gibi yasal haklarını ortadan kaldıracaktır. Bu durum da Anayasa'nın 170. Maddesine aykırıdır.

Var olan orman ekosistemleri ve bilimsel ve ekolojik şartlar dikkate alınarak kurulacak ormanlar, zaten kendi varlığı ile (olağanüstü durumlar hariç) karbon yutak alanı işlevi görmektedir.

Çözüm, orman varlığını artırmaktır ve bilimsel veriler ışığında var olan ormanları iyi yönetmektir. Mevcut ormanlarımızı, faydası kendinden meçhul olan "karbon yutak ormanı" adıyla şirketlere devretmek değildir.

Torba Kanun teklifinin karbon yutak ormanı düzenlemesindeki yaklaşım, bilimsel temeller ve ormancılık gerçekleri açısından ciddi eksiklikler ve riskler barındırmaktadır. "Karbon yutak ormanı" uygulamasının sorgulanmadan olumlu bir araç olarak sunulması hatalıdır.

Öncelikle, orman ekosistemlerine yapılacak müdahalelerin karbon tutumunu otomatik olarak artıracığı varsayımı bilimsel olarak doğru değildir. **Ormanlar yalnızca ağaçlardan ibaret olmayıp, toprak, mikroorganizmalar ve tüm ekosistem bileşenleriyle birlikte karbon döngüsünün bir parçasıdır.** Aşırı kesim baskısı ve yanlış planlanan uygulamalar; toprak karbonunun azalmasına, ağaçların/bitkilerin bünyesindeki biyokütledeki karbon stoklarının düşmesine ve ekosistem işlevlerinin bozulmasına yol açabilir. Bu nedenle "karbon yutak ormanı" uygulamasının sorgulanmadan olumlu bir araç olarak sunulması hatalıdır.

Düzenlemenin mevcut ormanları da kapsayacak şekilde kurgulanması ise ayrı bir risk alanı oluşturmaktadır. "Karbon yutak ormanı" oluşturma gerekçesiyle mevcut ve sağlıklı ormanlara, orman alanı içerisindeki bozkır ekosistemlerine ve yüksek oranda karbon tutan topraklara müdahale edilmesi, uzun vadede bu alanların karbon tutma kapasitesini artırmak yerine azaltılabilir. Bu durum, korunması gereken orman sayılan alanların proje alanına dönüştürülmesi riskini doğurmaktadır.

Torba kanun tasarısını hazırlayanlar/hazırlattıranlar ısmarlama torba kanun teklifi "ödevine" çalışmamıştır!

Torba kanun tasarısını hazırlayanlar/hazırlattıranlar, iklim değişikliği literatüründeki önemli bir bilimsel bir kavram olan "sera gazı yutak alanı"² hakkında hem de iklim değişikliği ile mücadeleyi erteleyen ve sonuçları itibarıyla kirletici şirketlerin gerçek bir azaltım yaptığı tartışmalı olan ağaçlandırma vb. kaynaklı elden edilen "karbon kredileri işleyişi" hakkında bilgi sahibi olmadığını gerekçedeki açıklamalar ve önerilen EK-Madde 21 metni ile ispatlamışlardır.

Torba yasadaki *karbon yutak ormanı* uygulamasıyla doğrudan ilgili olan -ideal şartlarda sera gazı azaltımı sınırlandırması için çerçeve düzenleme görevi görmesi beklenen- Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği Taslağı ve Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliği Taslağı ne

² Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) metninde yutak şu şekilde tanımlanmıştır: "Yutak", bir sera gazını, bir aerosolü veya bir sera gazının oluşumunda rolü bulunan bir öncü maddeyi atmosferden uzaklaştıran herhangi bir işlem, faaliyet veya mekanizma anlamına gelir.

hikmetse unutulmuş gibi. Torba Kanun Teklifinde, bu taslak düzenlemelere değinilmemiştir bile. İklim Değişikliği Başkanlığı konuyla ilgili birincil görevli kurum iken OGM'nin de kendi telinden çalarak çerçeve görev gören İklim Kanunu'nda yer almayan "karbon yutak ormanı" kavramı icadı da ilginçtir.

Torbadaki söz konusu madde, yalnızca yeni kurulacak ormanları değil, halihazırda var olan ormanların da sera gazı azaltımı yapan proje kapsamında sayılacağı varsayımıyla hareket etmiştir. Ancak uluslararası karbon piyasalarında (zorunlu ve gönüllü) geçerliliği yüksek olan standartlar, karbon kredisi eldesinde "ilave katkı-özgün katkı" (additionality) ilkesini temel almaktadır. Bu ilkeye göre, var olan ormanlar "karbon kredisi" üretemeyecektir. Diğer bir ifade ile, mevcut ormanlar zaten karbon tutma işlevi gördüğünden, bu alanlardan karbon kredisi üretilmesi çoğu durumda uluslararası standartlar nezdinde kabul görmemektedir. Bu durum maalesef! OGM'nin düşündüğü gibi rayiç bedeller üzerinden OGM'ye gelir yaratabilecek bir sistem oluşturamayacaktır. Yani, zaten ölü doğan bir çocuk söz konusudur. Bu haliyle, kamu kaynaklarının etkin kullanılmaması ve piyasada karşılığı olmayan karbon kredilerinin üretileceği kesindir. Kamusal varlıklar olan ormanların zarar görmesi ve OGM kaynakları işe yaramayacak bir uygulama ile israf edilmesi kaçınılmazdır.

Türkiye açısından asıl yapısal sorun ise karbon yutak eksikliğinden ziyade, verimli ormanlar üzerindeki artan kesim baskısı, artan orman yangınları ve pıtrak gibi yayılan birkaç şirketi zengin eden devasa maden sahalarıdır.

Mevcut karbon stoklarının korunması yerine yeni "yutak" alanlar oluşturulmasına odaklanılması, açık bir biçimde OGM'nin "kasasına" para aktarma politikasının bir parçasıdır. Buna ek olarak, arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektörü (AKAKDO) kaynaklı sera gazı salımlarına ilişkin 2030 yılına yönelik açık, sayısal ve bağlayıcı hedeflerin bulunmaması asıl önemli olan eksikliklerdir.

Karbon yutak ormanları gibi uygulamaların hayata geçirilebilmesi için; uzun dönemli bilimsel çalışmalar, tür seçimi, toprak ve iklim analizleri, ölçüm-raporlama-doğrulama sistemleri ve uluslararası standartlarla uyumlu metodolojilerin oluşturulması gerekmektedir. Bu unsurlar sağlanmadan, hazırlıksız ve gelir odaklı bir yaklaşımla ilerlenmesi hem çevresel hem de ekonomik açıdan olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.

Sonuç olarak, iklim değişikliğiyle mücadelede etkili ve güvenilir politikalar geliştirilebilmesi için öncelikle mevcut ormanların korunması, kesim baskısının azaltılması ve bilimsel temelli, şeffaf ve uluslararası standartlarla uyumlu güncel bir orman karbon tutma envanteri çerçevesinin kamuoyu ile paylaşılması OGM'nin asli görevi olmalıdır.

Ayrıca, BMİDÇS kapsamında sunulan ülkemiz için bağlayıcı olan ulusal katkı beyanı hedefleri doğrultusunda, 2030 ve 2035 yılı için *Arazi Kullanımı*, *Arazi Kullanım Değişikliği* ve *Ormancılık* (AKAKDO) sektörü için sera gazı azaltım hedefleri yasal bir mevzuata kavuşturulmalıdır.

Türkiye ormanlarının karbon yutak alanı eksikliği yoktur, asıl sorun verimli ve doğal ormanlar üzerindeki artan kesim baskısı, artan orman yangınları ve pıtrak gibi yayılan ve şirketleri zengin eden devasa maden sahaları yoluyla ormanların, dolayısıyla karbon yutak alanlarının azaltılmasıdır.

Madde 14 Değerlendirmesi

Torba Kanun teklifi ile Orman Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle 2/B sorunu yeniden hortlatılmak ve süregelenleştirilmek istenmektedir.

Kanun teklifinin 14. maddesiyle 6831 sayılı Orman Kanunu'na eklenmek istenen EK-22. madde ile, 2/B davalarını kaybedenlere, kesinleşmiş orman kadastro komisyon kararları ve kesinleşmiş mahkeme kararları yok sayılarak, bu arazileri sahiplenmeleri için büyük kolaylıklar sağlanmaktadır.

Yani, siyasal iktidar hukuken orman sayılan yerlerin orman sınırı dışına çıkarılması ve ormanların daraltılması amacıyla böylesi bir düzenleme yapmaktadır. Kanun teklifinin 14. Maddesi ile yaklaşık 129 bin hektar orman alanının kaybedilebileceği öngörülmektedir.

Torba Kanun Teklifinin 14. Maddesi, Anayasa'nın 169. maddesindeki "orman sınırlarının daraltılmayacağı" ilkesine aykırıdır.

Anayasa Mahkemesi, bu tür davalarda orman sınırı dışına çıkarılan alan kadar veya daha fazla bir alan, orman tesis edilmek üzere OGM'ye tahsis edildiğinde, "orman alanının azalmayacağı" gibi bir sonuç çıkarmaktadır. Oysa Anayasa'da alan büyüklüğü olarak ormanların daraltılmayacağı değil "**orman sınırlarının daraltılmayacağı**" ilkesi yer almaktadır. Ormanların alansal olarak daraltılması ile orman sınırlarının daraltılması çok farklı mevhumlardır.

Yapılmak istenen tam da orman sınırlarının daraltılmasıdır. Orman sınırı içinde kaldığı kadastro komisyonu ve mahkeme kararlarıyla kesinleşmiş yerlerin orman sınırı dışına çıkarılması sadece orman daraltılması değil, **orman sınırlarının daraltılmasıdır ve açıkça Anayasa'ya aykırıdır.**

Torba Yasa teklifinde çözüm olarak sunulanlar "ver-kurtul" mantığının çok daha ötesindedir. Orman lehine kesinleşmiş orman kadastrosu kararları ve bu doğrultudaki mahkeme kararları, Kanun Teklifinin 14. maddesi ile yok hükmünde sayılmaya çalışılmaktadır.

Torba Yasa Teklifindeki Yapılmak İstenen Değişikliğin Arka Planı

Peki "2/B sorunu" nedir? 26/04/2012 tarihli 6292 sayılı "Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun", kamuoyunda "**2/B Yasası**" olarak bilinmektedir. Bu yasa uygulamasında ormandan çıkarılan alanlar da "2/B arazileri" şeklinde bilinirlik kazanmıştır.

Bugüne kadar, tartışmalı ve dava konusu 2/B arazilerden, "orman sayılan"ların tümü, işgalcilerine ya da fiilen bu arazileri kullananlara (veya akdi ve kanuni varislerine) çok büyük kolaylıklar sağlanarak verilmek istenmektedir. Bu tür arazilerin tümünde orman kadastro çalışmaları yapılmış, kadastrosu kesinleşmiş ve açılan davalar sonunda kesinleşmiş mahkeme kararları bulunmaktadır. Orman lehine kesinleşmiş orman kadastrosu kararları ve bu doğrultudaki mahkeme kararları, Kanun Teklifinin 14. maddesi ile yok hükmünde sayılmaya çalışılmaktadır.

2/B Uygulaması Nedir?

26/04/2012 tarihli 6292 sayılı "Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun", kamuoyunda **2/B Yasası** olarak bilinmektedir. Bu yasa uygulamasında ormandan çıkarılan alanlar da 2/B arazileri şeklinde bilinirlik kazanmıştır.

Bu Kanun da yine aynı (bugünkü) siyasal iktidar marifetiyle, muhalefet partilerinin, konu hakkında uzmanlaşmış demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının itirazlarına ve uyarılarına karşın, Meclis'teki oy çoğunluğuna dayanarak çıkarılmıştır.

Anayasa'ya aykırı hükümlerine rağmen Meclis'ten geçirilmiştir. Bu Kanun, zamanın Orman ve Su İşleri Bakanı ve bürokratları tarafından "2B konusunun kanayan bir yara olduğu, açılan davalar nedeniyle Devlet'in zarara uğradığı" gerekçeleriyle gündeme getirilmiştir.

Dönemin Orman ve Su İşleri Bakanı olan Veysi Eroğlu tarafından "Bu yasa ile devletin kasasına 25 milyar Dolar gireceği" iddia edilmiştir. Devletin kasasına ne kadar Dolar girdiğini bilemiyoruz. Bu konuda herhangi bir veri sunulmuş değil. Öte yandan Meclise getirilen torba kanun teklifinin genel gerekçe ve madde gerekçelerinden anlaşılacağı üzere, davalar konusunda hiçbir bir iyileşme söz konusu olmamıştır. **Yani, 6292 sayılı Kanun'un, siyasal iktidar tarafından çıkarılma gerekçelerine herhangi bir çözüm olmadığı açıkça itiraf edilmektedir.**

Torba yasa teklifindeki yapılmak istenen değişikliğin arka planı - 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2 nci maddesinin (B) bendi

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2 nci maddesinin (B) bendi ise şu şekildedir:

"31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (antep fıstığı, çam fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanları, orman sınırları dışına çıkartılır."

1982 Anayasasının 169. maddesine dayanarak aktarılan bu hükümde geçen "**bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerler**" ifadesinin bilimsel ve hukuksal olarak hiçbir karşılığı yoktur. Uygulamada "eskiden orman iken, orman örtüsünün (ağaçların) kalmadığı" yerler olarak değerlendirilmektedir. Oysa 6831 sayılı Kanun'un birinci maddesine yapılan orman tanımına göre "**Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaçcık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.**" denilmektedir. Yani, bir orman alanındaki ağaçların tümüyle ortadan kaldırılması Kanun'a göre orman sayılmama gerekçesi olamaz.

Bir yerin orman iken, ağaçların tamamen ortadan kalkması ise çok büyük doğal felaketler (yanardağ patlaması, sel, heyelan, çığ gibi) dışında elbette insan marifetiyle gerçekleşir ki ülkemizdeki tüm orman niteliğini kaybettiği ileri sürülen alanlar insan marifetiyle oluşmuştur. Yani birtakım insanlar, ormanın ağaç ve bitki örtüsünü yok etmiştir. İzinsiz ağaç kesmek, açık bir orman suçudur ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nda oldukça ağır yaptırımları bulunmaktadır.

Ancak 2/B uygulamalarında suç unsuru dikkate alınmaz. Ormanı yok eden, ormandan yer açan kişi tespit edildiğinde "işgalci" olarak tanımlanıp, tutanağa geçirilir. "İşgalci" olmak, "hak sahibi" olmak gibi bir sonuç doğurur, açıkçası ormanı yok eden kişiler ödüllendirilmiş olur. Ormanı yok eden kişi, bu ağaçsız araziye tarım alanı olarak ya da başka kullanım amaçlarıyla kullanmaya başlar. Zaman

içerisinde fiilen kullandığı bu araziye başkalarına da satabilir. Elinde tapusu bulunmadığı için bu satış, çok çok ucuza gerçekleşir. İşte 2/B sorununun özü budur. 2/B işgalcileri, tapu alabilmek, tapulu arazilerini istedikleri gibi kullanabilmek ve gerekirse satabilmek arzusundadır. Yani, işgal ettiği arazinin orman sınır dışına çıkarılması ön koşuldur. Ancak onlar için yeterli değildir.

İşte bu 2012 tarihli 6292 sayılı Kanun, bu arazilerin işgalcilerine ve hatta kullanıcılarına ya da satın alanlara veya bunların akdi ve kanuni varislerine çok ucuz bir fiyatla satılması/verilmesi amacıyla çıkarılmış bir "yağma" yasasıdır.

Böylesi "ballı börekli" bir uygulamadan yararlanamayanlar ise (ormandan açtıkları arazinin 2/B koşullarına uymadığı için yeniden orman sayılması) İdare'ye dava açmaktadırlar. Bu davaları kaybedenler, siyasal iktidar tarafından mağdur olarak görülmektedir.

Anayasal ve yasal olarak ormanları korumakla görevli hükümet ve ilgili kamu kurumunun (OGM) artık ormanları korumak gibi bir derdi olmadığından ve siyasal iktidar tarafından bu "mağdurlar" bir oy deposu/kitlesi olarak görüldüğünden, yeniden 2/B konusu kaşınmaktadır.

Torba Kanun Teklifinin 14. Maddesiyle orman kadastro komisyon kararları ve kesinleşmiş mahkeme kararları yok sayılmaktadır.

Kanun teklifi 14. Maddede yapılan düzenleme ile kesinleşmiş yargı kararları ve kadastro kayıtları etkisiz ve geçersiz kılınmaktadır.

Geçmişte kesinleşmiş orman kadastro suna göre orman sayılan ancak tapusu gerçek/tüzel kişilerde kalan yerlerin, OGM uygun bulursa bedelsiz olarak geçerli kabul edilmesi ve orman şerhlerinin silinmesi, belirli bir kesime ayrıcalık tanınması anlamına gelir ki bu durum **Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.**

Kesinleşmiş yargı kararlarının, yasama yoluyla geçersiz kılınması, hukuk devleti ilkesiyle çelişir ve açık bir hukuk skandalıdır. Böyle bir anlayışa göre orman kadastro komisyonlarına ve mahkemelere gerek yoktur. Kesinleşmiş orman kadastro sunu ve kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla orman sayılan yerlerin "sahibi" olarak nitelenen kişilere ölçüsüzce kolaylıklar sağlayarak verilmesi bir orman suçu affıdır ve Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

Anayasa'nın 169. maddesine göre "*Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasî propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz.*"

Orman kadastro komisyonlarının çalışma düzeni

Orman kadastro komisyonları, Kanunla tanımlanmış, görev ve çalışma biçimleri kanunla düzenlenmiş, konusunda uzmanlaşmış komisyonlardır. Bu komisyonlar, 1 başkan, 1 ormancı üye, 1 ziraatçı üye ve bir köy/mahalle temsilci üyesinden oluşur. Ayrıca ölçümler yapmak üzere harita mühendisi ya da teknisyenleri bulunur. Orman kadastro komisyonları çalışma alanlarında arazide inceleme, ölçüm ve tespit yaparlar. Tarafların tapu dahil, her türlü belgesini inceleyerek (memleket haritaları, hava fotoğrafları, uydu görüntüleri ile bilirkişi beyanları) ve arazide fiili durumu dikkate alarak değerlendirerek o yerin orman sınırları dışına çıkıp çıkarılmayacağına mevzuata uygun ve hukuki olarak karar verirler. Alınan kararlar usulüne uygun olarak ilan edilir ve askıya çıkarılır. Orman kadastro komisyonu kararlarına itiraz edilebilir, dava açılabilir. Herhangi bir itiraz olmaz ise bu kararlar kesinleşir. Dava açılmış ise, konusunda uzman mahkemelerde dava görülür. Mahkeme kararlarına da itiraz edilebilir. Dava süreci son yüksek yargı organınca karara bağlanır ve bu karar kesindir. Bu sürece ilişkin her türlü aşama mevzuatta tanımlanmıştır. Nitekim,

- bu kararların bir kısmında söz konusu arazinin "orman" olduğuna hükmedilir,
- bir kısmında da 6831 sayılı Kanun'a göre orman sınırı dışına çıkarılacağına yani 2B arazisi olduğuna hükmedilir ve bu arazinin koordinatları belirlenerek Hazine adına orman sınırı dışına çıkarılır.

Kesinleşmiş orman kadastro ve kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla orman sayılan yerlerin "sahibi" olarak nitelen kişilere ölçüsüzce kolaylıklar sağlayarak verilmesi bir orman suçu affıdır ve Anayasa'nın ciddi bir ihlalidir.

Anayasa'nın 169. Maddesinde

"Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasî propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz."

hükmü yer alır.

3 hektardan büyük ormanları dahi orman kapsamında çıkarmak için olağan dışı gerekçeler sayılmaktadır.

3 hektardan büyük ormanlardaki boşlukların, yolların hesap dışı bırakılması; bu Kanun teklifini hazırlayanların orman ekosistemini hiç anlamadığı veya anlamak istemediği anlamını taşır. Bir orman ekosistemi içinde topoğrafyanın, atmosferik koşulların (don çukuru) ve toprağın yapısal özelliğinden dolayı bazı alanlarda ağaç bulunmayabilir. Böyle yerlere **"orman içi açıklık"** denir. Orman içi açıklıklar orman ekosisteminde yer alan hayvan, böcek ve kuşların beslenme ve üreme alanlarıdır. Orman yangınlarında sığınma alanlarıdır. Orman içi açıklıklar orman ekosisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Böylesi bir düzenleme, bir alanı orman saymamak için 3 hektardan küçük gösterme çabasıdır. Orman düşmanlığı, parsel bütünlüğünü bozmaya kadar varmıştır.

Madde 14 gerekçesinde yasalara aykırı bir biçimde edinilmiş (dava konusu olan) taşınmaz tapusunu yargının iptal etmesine karşın, tazminatı ödenmiş bu taşınmazların şahıslar tarafından kullanılmaya devam edildiği yazmaktadır. Bu durum, idarenin yasal görevini yapmadığını ve yönetemediğini belirtmektedir.

Gerekçenin devamında:

- *"Tapuları geçerli sayılan ya da iade edilen **taşınmazlardan 3 hektardan küçük olanlar** orman sayılmayacak, 3 hektardan büyük olanlar içerisindeki **ağaçlık alan miktarı** 3 hektar ve üzeri olan kısımları **hususî/hükmi şahsiyeti haiz amme müessesesi ormanı** sayılacak diğer kısımlar ise orman sayılmayacaktır"*
- *"Orman Genel Müdürlüğünce bildirilen, malikleri veya akdi ve kanuni halefleri tarafından idareye başvurulmayan veya mahkeme kararları gereği yapılan toplam ödemesi Hazineye geri ödenmeyen üç hektardan küçük taşınmazlar ve alan büyüklüğüne bakılmaksızın taşınmazlar arasındaki tescilli/tescilsiz yol, boşluk ve benzeri alanlar, Milli Emlak Genel Müdürlüğünce 6292 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilecektir"*

yapılan açıklamalar bir yerin orman sayılmasını önlemek isteyen bir kişinin önyargılı yaklaşımıdır.

Ayrıca gerekçedeki *"Tapu iptali davalarından sonra açılan tazminat davalarında taşınmazların gerçek rayiç değerinden çok fazla tazminata hükmedilmekte"* açıklamasıyla mahkemeler suçlanmaktadır. Yargı süreçlerinde eksiklik varsa eksiklikler giderilmesi gerekirken suçlama yoluna başvurulması düşündürücüdür.

Torba Kanun Teklifindeki Madde 14'te yer alan *"Bu madde kapsamında tapu kayıtları geçerli kabul edilen ve önceki malikleri veya akdi ve kanuni halefleri veya Milli Emlak Müdürlüğüne iade edilen taşınmaz alanından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya hazinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek veya orman olarak*

kullanılmak üzere tahsis edilir.” hükmü, Anayasa’ya karşı sık sık kullanılan bir hiledir. Orman varlığında bir daralma olmayacağına dair boş bir taahhüttür. Uygulanmamakta ve denetlenmemektedir.

Bu kanun teklifi gereğince, orman rejimi dışına çıkarılacak alanlara karşılık, o alan kadar başka bir arazinin orman tesis etmek üzere OGM’ye tahsis edilmesi taahhüdü koca bir aldatmacadır.

Kaldı ki, tahsis edilen alanın orman tesis etmeye uygun olup olmadığının hiçbir önemi bulunmamaktadır. Eğer, 2/B ile orman sınırı dışına çıkarılan bir yer, fiilen orman ise ve buna rağmen geçerli sayılan tapu ile “sahibine” iade ediliyorsa, o arazinin “özel orman” olarak tescillenmesi gerekir. Bu taşınmazın malikine bir haksızlık yapılmamak isteniyorsa, neden o arazi kadar bir alan başka bir yerde onlara tahsis edilmemekte ve var olan orman feda edilmektedir?

“Mülkiyet hakkının korunması”na özel önem verdiklerini birçok yerde vurgulayanların bu hassasiyetleri, Orman Kanunu EK-16 uygulamalarında, acele kamulaştırmalarda ve süper izinli maden kanunu çıkarılırken neredeydi? Milas’ta köylülerin emekle yetiştirilmiş zeytinliklerine cebren el konulup maden şirketlerine devredilirken “mülkiyet hakkının korunması”, icat edilmemiş miydi?

“Tapu iptal davalarından sonra açılan tazminat davalarında taşınmazların gerçek rayiç değerinden çok fazla tazminata hükmedilmekte” tespitiyle, mahkemeler suçlanmaktadır. Yargı süreçlerinde eksiklik varsa eksikliklerin giderilmesi gerekirken, Yargıyı suçlama yoluna başvurulması düşündürücüdür.

AKP milletvekilleri, kesinleşmiş yargı kararlarını geçersiz kılacak olan yasa çıkarmanın “AF” olduğunun ayırında mıdır?

Kadastro komisyonları yasa, yönetmelik ve alandaki gerçek verilere göre işlem yapmamış ise; OGM bu görevliler hakkında bir işlem yapmış mıdır? Yapmadıysa bu tasarı Kadastro komisyonunda görev yapanları neden suçlu durumuna düşürmektedir.

Mahkeme kararları herkes için bağlayıcı değil midir? Bağlayıcı ise Mahkeme kararına uymamak için yasal düzenleme yoluna başvurulmaktadır. Yargı kararlarını geçersiz kılacak olan yasa çıkarmanın adı AF’tir.

Torba Kanun Teklifi Madde 14’te uygulama dışı tutulacak taşınmazlar aşağıda sıralanmıştır.

Torba Kanun Teklifi Madde 14 uygulaması dışında tutulan taşınmazlar

Madde 14 - Bu madde hükümleri; a) Sonradan imar uygulaması yapılmış olsa bile, 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, mülga 11/6/1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu kapsamında tapuya bağlanmış fakat temlik şartları yerine getirilmemiş, 9/7/1945 tarihli ve 4785 sayılı Kanun kapsamında bedeli ödenerek devletleştirilmiş, mülga 8/2/1937 tarihli ve 3116 sayılı Orman Kanununda mülga 24/3/1950 tarihli ve 5653 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler kapsamında tevzi edilmiş fakat tapuya bağlanmamış, tapu ve kadastro veya imar mevzuatı kapsamında yapılan çalışmalarda uygulama görememiş eski kayıtlı taşınmazlar ile 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamındaki taşınmazlarda, b) 2634 sayılı Kanun kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında kalan, 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ve mübadele anlaşmaları kapsamında olan yerler ile bu Kanuna göre belirlenmiş özel statülü orman alanları ile orman rejimine alınan yerlerde bulunan, izin ve irtifak hakkı tesis edildiğinden ifraz edilerek oluşturulan, yanan orman sahalarında bulunan, geometrisi ve arz üzerindeki yeri belli olmayan taşınmazlarda, uygulanmaz.

Bölüm 1’de de özetlendiği üzere Madde 14 uygulaması kapsamında tutulan taşınmazlar dikkate alındığında, bu maddenin gerekçesinde belirtilen mülkiyet sorununu oluşturduğu iddia edilen parsellerin çok büyük kısmı kapsam (örneğin meralar) dışında kalmaktadır.

Aslında, hukuken orman sayılan alanlarla mükerrer olan parseller içerisinde alan bakımından en büyük kısmın, *Kamu Orta Malları Kütüğüne mera vasfıyla* kayıtlı olan tapulu parsellerden oluşması muhtemeldir. Gerçek bir çözüm istenseydi eğer, yürürlükteki 6831 sayılı Orman Kanunu’nun Ek Madde 15. Maddesi aşağıdaki gibi değiştirilerek “sorunlar” daha rahat çözülebilirdi.

ORMAN KANUNU - EK-MADDE 15’İN ÖNERİLEN HALİ;

Ek Madde 15

Orman kadastrosu yapılmayan veya orman kadastrosu yapılmış olup da orman sınırları dışında veya içinde kalan yerlerde bulunan, gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri adına tapuda tescilli olduğu halde, ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları sırasında kamulaştırılmaksızın orman idaresince 31/12/2017 tarihinden önce ağaçlandırılmış olan taşınmazlardan, orman olarak kullanılmasında yarar görülen taşınmazlara ve orman sınırları içerisinde kalan taşınmazlara karşılık; aynı bölgede bulunan 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilmeyen 2/B taşınmazlarından, bunun mümkün olmaması halinde diğer hazine taşınmazlarından eşdeğer taşınmaz verilebilir.

Madde 15 Değerlendirmesi

6831 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen **EK-23. Madde ile**, bugüne kadar yapılan **2/B çalışmaları keyfi olarak bir kalemde yok sayılmakta** ve **OGM'ye, kadastro çalışmaları sonucunda orman sınırı dışına çıkarılmayan alanlarda yeniden 2/B çalışması yapılması görevi vermektedir.**

Böylece, **2/B konusu yeniden hortlatılmakta ve süregelenleştirilmektedir. Yıllardır yapılan çalışmalar ve yapılan harcamalar bir kalemde heba edilmekte yok hükmünde sayılmaktadır.**

Torba kanundaki **Madde 15** ile 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddenin eklenmesi öngörülmektedir:

*"**EK MADDE 23** - Bu Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi uygulamalarının yapıldığı yerlerde Orman Genel Müdürlüğünce yapılacak incelemeler neticesinde; 2 nci maddenin (B) bendi şartlarını taşıdığı halde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kanunda açıkça sayılan sebepler dışındaki gerekçelerle bu uygulamaların hükmen iptal edildiği yerler ile orman kadastrosu tutanaklarında 2 inci maddenin (B) bendi şartlarını taşımadığı açıkça belirtilen yerler dışında kaldığı tespit edilen alanlarda 2 nci madde (B) bendi uygulamaları yapılabilir. **Yapılan bu uygulamalar ikinci kadastro sayılmaz.** Bu maddeye göre bu Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi uygulamaları yapılan alanlarda yer alan taşınmazlar hakkında açılmış davalar bulunması halinde yapılan çalışmalar Orman Genel Müdürlüğünce mahkemeye bildirilir."*

Günümüz siyasal iktidarı, iktidara geldiği 2001 yılından beri -çok yerinde bir kararlılıkla-orman kadastrosunu bitirme ve **2/B sorununu** çözme iddiasında olmuştur. 6292 sayılı Kanun da 2012 yılında güya bu amaçla çıkarılmıştır. Geline nokta da 2/B sorunun çözülmediği, 14. ve 15. madde gerekçelerinde ayrıntılı olarak itiraf edilmektedir. Son aşamada ise Anayasa ve ilgili mevzuata açıkça aykırı olarak "ver-kurtul" politikasına sığınılmak istenmektedir.

Teklifte yer alan **"Yapılan bu uygulamalar ikinci kadastro sayılmaz."** ibaresi ise kanunla ve hukukla dalga geçmektir. Böyle bir ibarenin metinde yer alması, yapılmak istenenin ikinci kadastro olduğu ve kanuna aykırı olduğu gerçeğini değiştirmeyecektir. Kanun teklifinin genel gerekçesinde ise açıkça ikinci kadastro yapılacağı ifade edilmektedir.

Kanun teklifinin 15. maddesinin meali şudur: Bugüne kadar yapılan orman kadastro çalışmalarında, orman sınırı dışına çıkarılması "gerekirken" (!!!), orman sınırı dışına çıkarılmamış yerler OGM'ce tespit edilir ve bu tür alanlarda yeniden 2/B çalışması yapılır. Dikkat edilirse, tersi bir durum söz konusu bile değildir. Yani, orman sayılması gerekirken orman sayılmayan yerler hakkında herhangi bir duyarlılık bulunmamaktadır.

Orman kadastro komisyonları Orman Genel Müdürlüğünden bağımsız değildir. **Orman Kadastrosu ve 2B Uygulama Yönetmeliği**nde yapılan son değişiklikle idareden bağımsızlığı kaldırılmıştır. EK-23. Madde ile deniliyor ki: *"Bu komisyonlar 2B ye konu alanların tümünü orman rejimi dışına çıkarmayarak yanlış yapmıştır."* (!!!) OGM inceleme yaparak bu tür yanlış (!) karar verilen yerleri belirler ve yeniden orman kadastrosu yapılır."

Yargı denetiminden geçmiş ve kesinleşmiş orman kadastrosu komisyonu kararlarının, OGM tarafından yeniden incelenmesi nasıl bir devlet yönetimi ve hukuk anlayışıdır? Böylesi hukuk, bilim ve teknik dışı bir yaklaşım, yönetim anlayışı en geri kalmış ülkelerde bile olamaz.

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 11. Maddesinin birinci paragrafında

Orman kadastro komisyonlarınca alınan kararlara ilişkin düzenlenen tutanak ve haritalar askı suretiyle otuz gün süre ile ilan edilir. Bu ilan ilgililere şahsen yapılan tebliğ hükmündedir. Tutanak ve haritalara karşı itirazı olanlar; askı tarihinden itibaren otuz gün içinde kadastro mahkemelerinde, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerde dava açabilirler. İlan süresi geçtikten sonra, dava açılmayan kararlara ilişkin düzenlenen tutanak ve haritalar kesinleşir. Orman kadastro komisyonlarınca düzenlenen tutanak ve haritaların kesinleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra, kadastradan önceki hukuki sebeplere dayanarak Hazine hariç itiraz olunamaz ve dava açılmaz.

hükmü yer almaktadır.

Teklif edilen EK-23. madde ile yukarıdaki hükümle ile tamamen çelişen bir düzenleme yapılmak istenmektedir. Orman Kanunu 11. Madde yürürlükteyken, bu maddeyi geçersiz kılacak bir düzenleme, mevzuatta içinden çıkılmaz bir karışıklık yaratacaktır.

14 ve 15. madde birlikte değerlendirildiğinde, "2B'ye konu bütün arazilerin işgalcilerine, kullanıcılarına ve bunların yasal varislerine verilmesi gerekir" gibi bir anlayışla karşı karşıyayız.

"Bu maddeye göre bu kanunun 2nci maddesi (B) bendi uygulamaları yapılan alanlarda yer alan taşınmazlar hakkında açılmış davalar bulunması halinde yapılan çalışmalar Orman Genel Müdürlüğüne mahkemeye bildirilir."

düzenlemesi ile de süregelen davaların sonuçlandırılmaması ve bekletilmesi, bağımsız mahkemeler üzerine bir müdahale ve baskıdır.

Son sözler

Hükümetin/siyasal iktidarın anayasal görev ve sorumluluğu ormanları korumaktır; birtakım şirketlerin, çıkar odaklarının ve yağmacıların çıkarlarını korumak değil. Kanun teklifinde, genel gerekçede bahsedilen "**ormanların muhafazası**"na yönelik **hiçbir hüküm bulunmamaktadır**. Acaba hangi düzenleme ormanların muhafazasına yöneliktir?

Meclis'e sunulan Torba Kanun Teklifi ile, ormanlarımızı korumakla yükümlü kamu kurumunu OGM'nin, 2/B konusunda, orman lehine taraf olmasını engellemek, elini kolunu bağlamak istenmekte, **hatta OGM'ye ormanlarımızın azaltılmasına/daraltılmasına neden olacak bir rol biçmektedir.**

Yapılmak istenen tüm değişiklikler **mülkiyet güvenliğini** ortadan kaldırmaktadır. Orman kadastrosu kesinleşmiş alanlarda dahi mülkiyetin tartışmaya açılması, hukuk devletinin en temel ilkelerinden biri olan "**hukuki öngörülebilirlik**" ilkesine aykırıdır.

Sonuç olarak

1. 6831 sayılı Orman Kanunu'na eklenmesi önerilen Ek Madde 21, 22 ve 23 incelendiğinde

- a) "Karbon yutak ormanı" kurma önerisi kavram olarak yenidir. Bu ad altında ağaçlandırma yapılarak "karbon yutak ormanı" kurulması amacıyla araştırma yapılmamıştır. Ağaçlandırmada kullanılacak ağaç türü/türleri, dikim ve sıra aralıkları, nerelerde (toprak yapısı ve ekolojik özellikler) uygulanacağını önemi büyüktür. "**Bir ağaçlandırma yaparız, adına da karbon yutak ormanı deriz**" yaklaşımı olduğu tahmin edilmektedir. Bu şekilde

gözü kara biçimde araştırma yapılmadan girişilecek olursa, ileride pek çok sorunla karşılaşılacağını tahmin etmek zor değildir.

- b) Eskiden kurulmuş ormanların da "*karbon yutak ormanı*" olarak kişi ve kuruluşlara ücreti alınarak tahsis edileceğinin düşünülmesi akla ziyandır. Şirketlerin üretimleri kaynaklı atmosfere saldıkları sera gazlarını azaltması gerçek bir önlemdir. Karbonu zaten tutmuş, yutak oluşturmuş ormana para ödenmesi ne anlama gelir? Şu anlama gelir: şirketler atmosferi kirletmeye devam etsin ve OGM'nin kasasına da para girsin. OGM'nin zaten orman tahsis etme yetkisi yoktur. **Var olanı, ormanı tahsis etmek para karşılığı olsa bile kirletici için ödüldür, dünyada da kabul görmemiş bir yöntemdir.**
- c) **Kurulmuş bir ormanı "Karbon yutak ormanı" adı altında tahsis etmek kamu yararı olarak nitelendirilemeyeceği için Anayasanın 169. Maddesine aykırıdır.**
- 2.** 6831 sayılı Orman Kanunu'na eklenmesi önerilen EK 22. ve EK 23. maddeler yanlış, tutarsız olduğu kadar kaygı vericidir. *Genel gerekçe* başlığında açıklanan "*Mülkiyet hakkının korunmasının sağlanması*" yaklaşımına kim inanır? 2025 yılında çıkarılan 7554 sayılı Torba Kanun içinde zeytinliklerin kamulaştırılarak şirkete verilmesi, zeytin ağaçlarının ortadan kaldırılması sırasında "*Mülkiyet hakkının korunmasının sağlanması*" için insanlar haykırdığı halde akla gelmemiştir. Şu gerçek herkes tarafından net olarak görülüyor; yoksul köylülerin, küçük üreticilerin mülkiyet hakkının korunması söz konusu değil ama varlıklı kesimlerini ise çok çok önemli. **TBMM böylesine ayırım yapan bir yasayı çıkaramaz ve çıkarmamalıdır.**
- 3.** Kadastro, orman sınırlandırması ve 2/B uygulaması kapsamında OGM'ye verilmek istenen yetkiler her türden kurala (yasal, hukuksal, anayasal, etik vb.) aykırıdır. Asla kabul edilemez.
- a) Yargıtay tarafından onaylanmış yargı kararlarını geçersiz kılacak yasa düzenlemesine **AF** denir. **Anayasanın 169. Maddesine göre orman suçlarına af çıkarılamaz.**
- b) Kesinleşmiş Kadastro ve 2/B uygulamalarının OGM tarafından yeniden incelemeye alınması hukuk anlayışı ile bağdaşmaz. OGM birimleri ve görevlilerinin yürüttüğü 2/B çalışmasının askı döneminde itirazı mümkün iken bu görevi yapmamış olanlar, **aradan yıllar geçtikten sonra, yapılan çalışmaları geçersiz sayamaz.**
- c) 2/B uygulama ve kadastro çalışmasında devlet ormanı olarak sınırlandırılan ve hukuksal açıdan orman sayılan bir yer, hangi gerekçeyle olursa olsun orman olmaktan **ÇIKARILAMAZ!** Mülkiyet konusunda yanlışlık yapıldığı saptanması durumunda "Devlet Ormanı" değil "Özel Orman" olarak düzeltilebilir. **Ama her durumda ilgili alanının statüsü Ormandır.** Teklif edilen madde içeriği tam bir anayasaya aykırılık durumudur.
- d) Ek Madde 22 devlet ormanı olarak sınırlandırılan ve bu maddeye göre tapuları mahkemece iptal edilse bile kişiler verilecek orman karşılığında; devletin hüküm ve tasarrufu altında veya hazinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar orman tesis edilmek üzere... denmiş. Var olan ormanı yok ederek, aynı alan büyüklüğünde olsa bile, ağacın yetişip yetişmeyeceği, orman olup olmayacağı belirsiz alanın OGM'ye verilmesi tam bir aldatmacadır. **Yok edilen ormana karşılık verilen yer orman kurulmasına ekolojik yönden uygun olsa bile 50-100 yıl sonra gerçekleşebilecektir.**

Bölüm 3 - Ek Notlar

Ek 1 - Teklifin ilk hali ve Komisyon'da kabul edildikten sonraki değişen kısımları

Teklifin ilk hali - Madde 14	Teklifin Komisyon'da kabul edildikten sonraki hali - Madde 14
<p>Üçüncü fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan Orman Genel Müdürlüğüne bildirilen, malikleri veya akdi ve kanuni halefleri tarafından idareye başvurulmayan veya mahkeme kararları gereği yapılan toplam ödemesi Hazineye geri ödenmeyen üç hektardan küçük taşınmazlar ve alan büyüklüğüne bakılmaksızın taşınmazlar arasındaki tescilli/tescilsiz yol, boşluk ve benzeri alanlar, Milli Emlak Genel Müdürlüğüne 6292 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilir ve yapılan işlemler sonrasında orman kadastro kayıtları güncellenir.</p> <p>Bu madde kapsamında tapu kayıtları geçerli kabul edilen ve önceki malikleri veya akdi ve kanuni halefleri veya Milli Emlak Genel Müdürlüğüne iade edilen taşınmaz alanından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar, Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek veya orman olarak kullanılmak üzere tahsis edilir.</p> <p>(İşaretleli kısım Madde 14'ün sonuna taşınmıştır)</p>	<p>Üçüncü fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan Orman Genel Müdürlüğüne bildirilen, malikleri veya akdi ve kanuni halefleri tarafından idareye başvurulmayan veya mahkeme kararları gereği yapılan toplam ödemesi Hazineye geri ödenmeyen üç hektardan küçük taşınmazlar ve alan büyüklüğüne bakılmaksızın taşınmazlar arasındaki tescilli/tescilsiz yol, boşluk ve benzeri alanlar, Milli Emlak Genel Müdürlüğüne değerlendirilebilir.</p>

Teklifin ilk hali - Madde 14	Teklifin Komisyon'da kabul edildikten sonraki hali - Madde 14
<p>Bu madde hükümleri;</p> <p>a) Sonradan imar uygulaması yapılmış olsa bile, 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, Mülga 11/6/1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu, 9/7/1945 tarihli ve 4785 sayılı Kanun, Mülga 3/4/1950 tarihli ve 5653 sayılı Kanun kapsamında işlem yapılan taşınmazlarda, uygulanmaz</p>	<p>Bu madde hükümleri;</p> <p>a) Sonradan imar uygulaması yapılmış olsa bile, 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun, mülga 11/6/1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu kapsamında tapuya bağlanmış fakat temlik şartları yerine getirilmemiş, 9/7/1945 tarihli ve 4785 sayılı Kanun kapsamında bedeli ödenerek devletleştirilmiş, mülga 8/2/1937 tarihli ve 3116 sayılı Orman Kanununda mülga 24/3/1950 tarihli ve 5653 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler kapsamında tevzi edilmiş fakat tapuya bağlanmamış, tapu ve kadastro veya imar mevzuatı kapsamında yapılan çalışmalarda uygulama görememiş eski kayıtlı taşınmazlar ile 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamındaki taşınmazlarda, uygulanmaz.</p>

Teklifin ilk hali - Madde 14	Teklifin Komisyon'da kabul edildikten sonraki hali - Madde 14
<p>b) ... c).. (sonraki kısım)</p>	<p>b) ... c) (den sonraki kısım)</p> <p>Bu madde kapsamında yapılan işlemler sonrasında orman kadastro kayıtları güncellenir.</p> <p>Bu maddenin uygulanması sonucunda; tapu kayıtları geçerli kabul edilen, ilgililerine iade edilen ve dördüncü fıkra kapsamında Milli Emlak Genel Müdürlüğünce değerlendirilecek taşınmazların alanından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis etmek veya orman olarak kullanılmak üzere tahsis edilir. Bu maddenin uygulanmasından kaynaklanan tüm anlaşmazlıklar, taşınmazın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde görülür.</p>

Teklifin ilk hali - Madde 15	Teklifin Komisyon'da kabul edildikten sonraki hali - Madde 15
<p>EK MADDE 23- Bu Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi uygulamalarının yapıldığı yerlerde Orman Genel Müdürlüğünce yapılacak incelemeler neticesinde; 2 nci maddenin (B) bendi şartlarını taşıdığı halde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kanunda açıkça sayılan sebepler dışındaki gerekçelerle bu uygulamaların hükmen iptal edildiği yerler ile orman kadastrosu tutanaklarında 2 nci maddenin (B) bendi şartlarını taşımadığı açıkça belirtilen yerler dışında kaldığı tespit edilen alanlarda 2 nci madde (B) bendi uygulamaları yapılabilir. Yapılan bu uygulamalar ikinci kadastro sayılmaz.</p> <p>Bu maddeye göre bu Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi uygulamaları yapılan alanlarda yer alan taşınmazlar hakkında açılmış davalar bulunması halinde yapılan çalışmalar Orman Genel Müdürlüğünce mahkemeye bildirilir.</p>	<p>EK MADDE 23- Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi uygulamalarının yapıldığı yerlerde Orman Genel Müdürlüğünce yapılacak incelemeler neticesinde; 2 nci maddenin birinci fıkrasının (B) bendi şartlarını taşıdığı halde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kanunda açıkça sayılan sebepler dışındaki gerekçelerle bu uygulamaların hükmen iptal edildiği yerler ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (B) bendi uygulamalarına ait orman kadastrosu tutanaklarında, bu uygulamaların tamamlandığı veya başkaca uygulama yapılacak sahanın bulunmadığının yazılı olup olmadığına bakılmaksızın 2 nci maddenin birinci fıkrasının (B) bendi şartlarını taşımadığı açıkça belirtilen yerler dışında kaldığı tespit edilen alanlarda 2 nci maddenin birinci fıkrasının (B) bendi uygulamaları yapılabilir. Yapılan bu uygulamalar ikinci kadastro sayılmaz.</p>

Ek 2 - Sera gazı emisyon ticareti ile ilgili bilgiler

Dünya genelinde temel olarak iki tip sera gazı emisyonu ticaret piyasası bulunmaktadır: zorunlu ve gönüllü piyasalar. Zorunlu piyasalar denen grup, ulusal veya bölgesel yasal düzenlemelerle tanımlanmışken, gönüllü karbon piyasası ise gönüllülük esasına göre alım satımının yapıldığı piyasalardır.

Örneğin Avrupa Birliği genelinde 10,000 kadar tesisi kapsayan AB emisyon ticaret sistemi (AB ETS) zorunlu bir piyasadır. Sistem, bu tesislerden kaynaklanan sera gazı emisyonları için -baz yıla göre (2005)- 2020, 2030 ve 2040 yılları için tavan değer saptayarak mutlak azaltım öngörmüştür.

Türkiye’de henüz resmi bir emisyon ticareti sistemi (zorunlu karbon piyasası) işlerlik kazanmamıştır. Halihazırda, İklim Değişikliği Başkanlığı (İDB) tarafından hazırlanan taslak durumda olan *Emisyon Ticareti Yönetmeliği* bulunmaktadır. Bu yönetmelik ve buna dayanak olan İklim Kanunu, 900’e yakın tesisi (enerji ve sanayi tesisleri) kapsamına almasına karşın toplam sera gazı emisyonlarını sınırlayan bir tavan değer ve takvim tanımlamamıştır.

Gönüllü karbon piyasası işlemleri ise 2010 öncesinden beri süregelmektedir. Gönüllü piyasalar sisteminde, şirketlerin belirli projelerce sağlanan emisyon azaltımları, bir baz yıl temel alınarak ilgili proje süresi boyunca elde edilen emisyon azaltımlarını ifade eder. Bu şirketler, emisyon azaltımlarının üçüncü taraf kuruluşlar tarafından doğrulanması ile gönüllü karbon piyasası kredisi elde etmiş olur.

Bu piyasalarla ilgili düzenlemeler için ayrı bir tebliği de mevcuttur. Yine İDB tarafından hazırlanan ve taslak durumda olan *Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliği*’nin gönüllü piyasalarla ilgili yeni temel düzenleme olması öngörülmüştür.

Çoğunlukla yenilenebilir enerji ve çöp gazı tesisleri için gönüllü karbon piyasası kredileri Türkiye’deki şirketlerce elde edilmiştir. Dünya genelinde ağaçlandırma projeleri ile gönüllü karbon kredisi eldesi de yaygın bir uygulamadır. Ancak bu uygulama özellikle son yıllarda ciddi eleştiriler almış ve çeşitli bilimsel yayınlarda ağaçlandırma projelerinin sera gazı azaltımı şöyle dursun proje sahasındaki ekosistemlere zarar verdiği sıkça raporlanmıştır.

Yenilenebilir enerji projeleri ve ağaçlandırma projeleri vb. elde edilen gönüllü karbon piyasası kredilerinin, resmi/zorunlu emisyon ticareti sistemlerinde yer alan şirketlerce azaltım yükümlülükleri tam olarak yerine getirmek için kullanması durumuna da **denkleştirme** (offsetting) denmektedir. Bu yaklaşım da benzer bir biçimde şirketlerin mutlak bir sera gazı azaltımını yapmak yerine parasını ver emisyon salma hakkının bir kısmını satın al şeklinde işlemektedir.

Denkleştirme yöntemi, ulusal ETS’de bir esneklik mekanizması olarak yer almıştır.

İlgili taslak yönetmelikler için: <https://iklim.gov.tr/taslaklar-i-2124>